

УДК 35.08

**Каузова Д.В., магістр спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: Сорокіна Н.Г. д.держ.упр., доцент, доцент кафедри державного
управління і місцевого самоврядування.**

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м.Дніпро, Україна)

РОЛЬ ЕТИЧНИХ КОДЕКСІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ (НА ПРИКЛАДІ КАМ'ЯНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ)

Етичний компонент є одним з найважливіших при створенні сучасної публічної служби. Регулювання морально-етичної поведінки публічних службовців і жорсткий контроль за дотриманням ними високих етичних стандартів є необхідними умовами реального підвищення якості їх роботи та ефективності публічної служби загалом. Проаналізувавши чинні положення національного законодавства, що прямо чи опосередковано регулюють питання етичних стандартів поведінки публічних службовців, можна констатувати наявність розпорошеності правового регулювання, що, як результат, обумовлює необхідність у затвердженні галузевих кодексів. При цьому етичний кодекс, яким публічні службовці повинні керуватися, не просто повинен спиратися на загальноприйнятую мораль, а й конкретизувати її вимоги відповідно до специфіки службової діяльності, неординарних обов'язків і повноважень, що покладаються на них. Тим паче, що Закон України «Про запобігання корупції» передбачає, що державні органи, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування у випадку необхідності розробляють та забезпечують виконання галузевих кодексів чи стандартів етичної поведінки їх працівників [1, Ст. 37].

Слід зазначити, Кам'янська міська рада Дніпропетровської області розробила Кодекс етики для міського голови та депутатів міської ради [2]; Кодекс етичної поведінки працівників підприємств, установ та закладів, засновником яких є міська рада [3]; Правила етичної поведінки посадових осіб виконавчих органів міської ради [4], що позитивно відобразилось на рейтингу прозорості 100 найбільших міст України і виступають одним із засобів дотримання антикорупційного законодавства. В міській раді було впроваджено та взято до уваги інформацію розроблену в рамках ініціативи Управління ООН з протидії наркотикам та злочинності «Освіта заради справедливості», відповідно до якої, організації повинні ухвалити процедури для повідомлення про порушення доброчесності, а також забезпечити заходи захисту для тих осіб, які повідомляють про порушення. Організаціям, окрім того, варто впровадити механізми дисциплінарної відповідальності та контролю. Так, в міській раді розроблено:

– форму на офіційному вебсайті міської ради «Сповістити про корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення, а також неетичну поведінку або дискримінацію з боку посадових осіб місцевого самоврядування, співробітників комунальних підприємств, установ та організацій»;

– порядок роботи з повідомленнями (розпорядження міського голови від 03.11.2020 №367-р «Про організацію роботи із внесеними викривачами повідомленнями») [5];

– заходи захисту для тих осіб, які повідомляють про порушення (розпорядження міського голови від 14.06.2021 №255 «Про затвердження положення про впровадження механізмів заохочень та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції») [6].

Однак, слід наголосити, що бажаючих повідомити про неетичну поведінку, порушення законодавства майже не має. Так, за 2021 рік надійшло всього 1 повідомлення, а в 2022 році – взагалі не було, в 2023 році – 1 повідомлення.

Пояснити це можна тим, що даний механізм працює не так давно, поступово збільшуються роз'яснення профільних органів, і втілюється в життя норми законів, які раніше були не зрозумілими та не працювали. Також виникають певні труднощі щодо притягнення депутатів міської ради до відповідальності при недотриманні принципів доброчесності. Оскільки на законодавчому рівні досі не вирішено дане питання.

Офіс Ради Європи в Україні на замовлення Національного агентства з питань запобігання корупції та за сприяння Асоціації міст України і Всеукраїнської Асоціації об'єднаних територіальних громад в жовтні 2023 року презентував результати опитування, яке є частиною аналітичного дослідження щодо запобігання корупції та дотримання правил етичної поведінки в органах місцевого самоврядування. У опитуванні взяло участь 679 представників міських, сільських та селищних територіальних громад (Кам'янська міська рада також була залучена в опитуванні). Опитування продемонструвало, що органи місцевого самоврядування готові долучатися до встановлення та дотримання етичних норм та правил. Існує потреба громад у методичній допомозі з формування ефективних заходів забезпечення етичної поведінки у місцевих радах. Зокрема, більшість опитаних підкреслили необхідність створення додаткових методичних рекомендацій, посібників та модельних кодексів щодо вдосконалення та забезпечення дотримання правил етичної поведінки депутатами місцевих рад та інших осіб з виборними місцевими посадами. Крім того, більшість представників місцевого самоврядування – 69,2%, виступили з підтримкою відповідальності за порушення етичних правил, за умов вдосконалення її механізмів [7].

Ураховуючи вище викладене, можна дійти висновку, що дуже важко закріпити всі морально-етичні норми на папері, вони повинні бути у свідомості кожного публічного службовця. Однак, повинні бути затверджені та закріплені на законодавчому рівні кодекси етичної поведінки публічних службовців, з метою можливості притягнення їх до відповідальності. Не менш важливим є механізми через які громадськість може повідомити про неетичну поведінку публічного службовця, та в подальшому побачити результати розгляду свого повідомлення.

Перелік посилань:

1. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 №1700-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#n41>
2. Про затвердження Кодексу етики для Кам'янського міського голови та депутатів Кам'янської міської ради : рішення Кам'янської міської ради від 02.11.2018 №1247-29/VII URL : http://kam.gov.ua/ua/osxfile/pg/130218208633199_p26_6o/
3. Про затвердження Кодексу етичної поведінки працівників підприємств, закладів та установ, засновником яких є Кам'янська міська рада : рішення виконавчого комітету Кам'янської міської ради від 27.04.2021 №275 URL : http://kam.gov.ua/ua/osxfile/pg/130218208633199_p26_14o/
4. Про затвердження Правил етичної поведінки посадових осіб виконавчих органів Кам'янської міської ради : розпорядження Кам'янського міського голови від 14.06.2021 №254-р. URL : <http://surl.li/njpsc>
5. Про організацію роботи із внесеними викривачами повідомленнями : розпорядження Кам'янського міського голови від 03.11.2020 №367-р. URL : https://so.kam.gov.ua/ua/treezas_so/pg/41120561022570_d3/
6. Про затвердження положення про впровадження механізмів заохочень та формування культури повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції» : розпорядження Кам'янського міського голови від 14.06.2021 №255. URL : http://kam.gov.ua/ua/osxfile/pg/250918642581145_p26_2o/
7. Дотримання правил етики в органах місцевого самоврядування: презентовано результати опитування : Національне агентство з питань запобігання корупції. URL : <http://surl.li/njpcg>